

Raluca Udrea, Petre Voicu), a pus, în 2009, bazele Teatrului pentru copii în București. Acum, află, urmează orașul Cluj-Napoca.

În 2009, la Oradea, conducătorii proiectului au optat tot pentru un clasic, de data aceasta pentru Molière: **Bolnavul închipuit**. După părerea mea comedia depășește întrucâtva gradul de înțelegere al copiilor, diversele întâmplări și mai ales relațiile dintre personaje – amor, gelozie, avariție, ipohondrie, șiretenie – nu le sunt lor prea la îndemână; cu toate acestea ei au mimat destul de bine stări și relații, ba chiar cu destul haz, încurajați, ce-i drept și de aplauzele și hohotele de râs din sală. Le-a fost de mare ajutor actorul Șerban Borda care i-a îndrumat, cum s-a dovedit până la urmă, nu doar cu profesionalism, ci și cu tandrețe și cu tact pedagogic.

Nu pot să nu observ că interpretul rolului *Argan*, un școlar grăsuț și extrem de simpatic (Răzvan Bar), a fost clovnul spectacolului. L-a secundat cu talent și cu un haz autentic, Dania Debucean, o *Toinette* deșteaptă și voluntară, curajoasă și cinstită. Într-un rol mai mititel, cel al tâmpițelului medic *Diafoirus* – posibilul logodnic al fetei lui Argan – elevul Alexandru Weinberger Bara, fiul lui A.G. și al Vioarei Bara (el, de altfel, se pregătește pentru... regie), a găsit tot felul de gesturi care mai de care mai caraghioase, trezind râsul în hohote al celor din sală.

Se vede că fetelor le-a surâs mai mult decât băieților ideea de a juca pe o scenă, așa că două-trei roluri de... bărbați au fost interpretate de fete, astfel încât, odată convenția acceptată, ele s-au comportat cât se poate de... dur, iar colegii lor, recunoscându-le, au râs la fiecare apariție... (Diana Rotar, Florentina Pălăduță și Simina Poinar). Să amintim și numele celorlalți actori-elevi: Bianca Gallovits, Carina Chereji, Teodora Groza, Răzvan Dobai, Sânziana Vrabie, Radu Bindea.

După ce s-au bucurat de succes și de aplauze prelungite, micii artiști au fost invitați la un cocteil specific vârstei lor, cu sucuri naturale, prăjituri și fructe. În ochii lor se putea citi fericirea și mândria de a fi fost, pentru un ceas-două actori pe o scenă adevărată. Spectacolul s-a mai dat încă de trei-patru ori, mereu cu săli pline.

Pentru anul 2010, organizatorii vor veni să pregătească un nou spectacol; alți școlari – poate unii vor fi și din această trupă – își vor încerca forțele cu o nouă piesă. Care? Vom vedea...

Ruxandra ANTON

Jucării stricate

Biljana Srbljanović, născută la Stockholm, Suedia, este politician și lector la Facultatea de Artă Dramatică din Belgrad pe care a absolvit-o în 1995. Prima ei piesă, scrisă în 1997, *Trilogia belgrădeană*, a înregistrat un succes uriaș în Serbia la Drama Iugoslav Theater și a fost jucată în Italia, Germania, Austria, Elveția, Belgia, Anglia, România și în țările scandinave. Cea scrisă în 1998, ***Povești de familie*** a fost pusă în scenă la Belgrad la Atelier 212 și a fost premiată la Festivalul de Teatru de la Novi Sad. Biljana Srbljanović a primit unul dintre cele mai importante premii „The New Theatrical Realities Award”, iar revista germană, *Theater Heute*, a proclamat-o cel mai bun dramaturg al stagiunii 2005–2006. Deși nu a scris mult, piesele sale se joacă în peste cincizeci de țări, dar, paradoxal, mai puțin la ea acasă, scriitoarea fiind o persoană controversată din cauza spiritului ei combativ.

Când ai în față un text greu, cum este *Povești de familie*, care impune o problematică tăioasă și inedită prin modul de abordare, e mult mai dificil să-l stârnești pe spectator, să-l duci în tenebrele propriilor lui greșeli și experiențe, dacă nu uzezi de emoția și trăirea actorilor. Care în acest spectacol au fost servite din plin. Și nu oricum: într-un ciudat amestec de umor negru și realism crud. Toți am fost copii, toți ne-am jucat, toți purtăm în noi amprentele copilăriei, dar câți dintre noi reținem copilăria alături de copiii noștri? Și până unde ducem această retrăire? De cele mai multe ori păstrăm doar inocența copilăriei, partea ei luminoasă. Și uităm un lucru esențial: copilul, prin jocurile lui, îi imită pe cei mari, iar imitația este prima lecție de viață. Copii se joacă serios, ei cred în jucăriile lor și trăiesc experiențe de viață. Adulții cei mai apropiați, mama și tatăl, sunt modelele lor de neînlocuit. Dar cât de greu e să te privești ca pe modelul fiului tău! Și cât de ușor este să-i ceri fiului tău să fie un copil model, comparându-l doar cu alți copii! Adulții sunt în terenul de joacă al copiilor, nimeni altcineva!, dar în terenul adulților jucăriile sunt stricate demult de parcă niciodată nu ar fi fost vii. Aceste corzi au sunat în spectacolul trupei de la Teatrul „Andrei Mureșanu” din Sfântu Gheorghe. Adolescența lui Voin, Milena, Andrei și Nadejda e o trecere prin anticamera modelelor lor: părinții. Modele care, din păcate, de multe ori, nu-s de urmat. Atelierul dezafectat al tatălui lui Voin este locul lor de joacă. Copiii repetă scene autentice de familie cu o ușoară tentă de parodie și fără a lăsa impresia că ipostazele de tată și mamă le-ar plăcea, astfel încât cele două fațete de copil și adult se suprapun până la identificare. Dezacordul față de adulți este punctat abia în finalul poveștilor: părinții sfârșesc tragic – ori într-un accident de mașină sau într-un accident stupid (tatăl înecat cu o bucată de măr), ori uciși cu bestialitate de propriul lor copil. Fiindcă, ce-au învățat ei cel mai bine de la părinți? De la o generație tembelizată de comunism, de sărăcie, de tranziție, de război, de teama de șomaj, de concepțiile discriminatorii privind condiția femeii? Frica, teama. „*Capul în nisip, fundul la perete! Oamenii sunt dușmanii oamenilor!*”, „*nu văd, nu aud și mai ales, nu gândesc*” – sunt concepțiile fundamentale ale reușitei în viață dictate de părinți, copiilor. Pentru Milena și Voin care au repetat până la identificare rolul mamei și al tatălui este de neînțeles atitudinea curajoasă a lui Andrei în fața scuturilor polițienești. Pentru ei, Andrei nu poate fi decât „un trădător și un drogat mituit de capitaliști, de Kohl și de Clinton”. Ierarhizarea socială se petrece și la scara mică a terenului de joacă. Fetița străină, de pe altă stradă, este câinele de companie al Milenei. Ea nici nu îndrăznește să le vorbească și își spune povestea tristă desenând cu creta pe asfalt. Regizorul Cristian Ban a mizat pe jocul actorilor, dar a și fluidizat scenele într-o așa manieră, încât și acolo unde exista o lipsă de cursivitate a poveștii a găsit trecerea potrivită de la o scenă la alta. Atenția asupra detaliilor și a accentelor i-au conferit spectacolului culoare și organicitate: tăceri pline de sens, uneori și de poezie, accentele puse pe gesturi (Nadejda își șterge podul palmei după ce a „făcut dragoste” cu Andrei), eliminarea unei păpuși din plutonul de păpuși atârinate pe frânghie de fiecare dată când Nadejda suferea o dezamăgire, dar și semnificație a maturizării lor precoce etc. Scenografia nu este spectaculoasă, dar este autentică și creează atmosferă: un service auto, cu semne de circulație ruginite, cauciucuri și bucăți de mașini defecte, multe portiere cu desene sugestive, frânghii cu rufele familiei întinse la uscat, păpuși aruncate pe jos sau agățate. Chiar de la intrare, înaintea începerii spectacolului, Nadejda ne întâmpină atârând ca o jucărie stricată în colacul unui cauciuc agățat de podul scenei. Costumele respectă aceeași linie, dezvăluind mediul social al personajelor: clasa socială de mijloc. Muzica este ca o partitură

Fatma MOHAMED, Daniel RIZEA, Ioana COSTEA, Sebastian MARINA

scrisă special pentru acest spectacol, deși e un amestec de genuri, și funcționează ca un fundal ce reliefează mișcarea scenică; începe cu melodia unei cutii muzicale, dar la un moment dat se aude și un cântecel intonat de o fetiță. Energia debordantă a Ioanei Costea, susținută de o reală sensibilitate, cu multe nuanțe, dar și chipul ei ingenuu, dau credibilitate și substanță personajului *Mama-Milena*. Deși mai dificil, rolul *Câinelui* este atât de bine exprimat de Fatma Mohamed, încât rochia ei albastră și ciorapii galbeni par invizibili și îi vedem doar chipul contorsionat și privirea de animal hăituit, ca, după aceea, când este acceptată de clanul celor trei, să se transforme, ca prin farmec, într-o fată frumoasă. Daniel Rizea își însușește cu brio aroganța, brutalitatea și autoritatea *Tatălui*, dar și blândețea, naivitatea și vioiciunea lui *Voin*. Teribilismul, obrăznicia, violența, dar și sensibilitatea lui *Andrei* sunt foarte bine redată de Sebastian Marina. Lepădarea de copilărie se face din ce în ce mai agresiv. Pubertatea își arată colții hormonal. Nemulțumirea față de mediul social în care trăiesc cei patru atinge cote morbide, însă gustul pentru violență e mai mult afișat, ei visând totuși la o lume mai bună. În jocul lor, la final, *Andrei* și *Nadejda* pleacă în Norvegia și, deosebit de ingenios!, drama lor este transferată în sală. Tatăl-copil îl sună pe *Andrei* și îl roagă să asculte ceva, aplauzele spectatorilor, în timp ce el strigă „bravo *Andrei*! Ai reușit!”. Fiindcă, nu-i așa? Suntem tot într-o țară de Est, ca și autoarea, și mulți dintre tineri, neavând nicio perspectivă aici, migrează în lume. *Povești de familie* este un spectacol percutant prin lecția de viață pe care o servește într-o caligrafie scenică emoționantă.

Teatrul „Andrei Mureșanu” din Sfântu Gheorghe – Povești de familie de Biljana Srbljanović. Regia: Cristian Ban. Scenografia: Cristina Milea. Regia tehnică: Lidia Baci. Lumini: Bakó Zsigmond. Sunet: Vaszi Attila. Cu: Daniel Rizea (*Voin*), Ioana Costea (*Milena*), Sebastian Marina (*Andrei*), Fatma Mohamed (*Nadejda*). Data premierei: 29 ianuarie 2010.